

Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/490)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor; esas olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

28/12/2007

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1490/5092

Konu: Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 10/12/2007 tarihinde kararlaştırılan “Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Anayasanın 130 uncu maddesinin birinci fıkrası, kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin kanunla kurulacağını hükme bağlamıştır. Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise, kanunda gösterilen usul ve esaslara göre kazanç sağlama amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından, Devletin gözetim ve denetimine tâbi yükseköğretim kurumlarının kurulabileceği hükmü yer almaktadır.

Yükseköğretim, eğitimin pahalı bir kademesi ve yarı kamusal bir hizmettir. Yükseköğretim maliyetinin tamamına yakın bölümünün Devletçe karşılanması anlayışı büyük boyutlarda maddi kaynak gerektirmektedir. Anayasamız özel girişimcilerin üniversite kurmalarına imkan vermezken, kazanç amacına yönelik olmamak koşuluyla vakıfların üniversite kurmalarına imkan sağlamaktadır.

Yaşadığımız dünya, özellikle 1980’li yıllardan itibaren çok hızlı bir değişim sürecine girmiştir. Önce ticaret daha sonra sermaye hareketlerinin serbestleşmesi ile başlayan bu değişim süreci, bilgisayar ve iletişim teknolojilerindeki baş döndürücü gelişmelerle büyük bir ivme kazanmıştır. Küreselleşme olarak adlandırılan bu süreç önce ekonomik alanda kendini göstermiş daha sonra sosyal ve kültürel alanda da etkili olmaya başlamıştır.

Böyle bir ortamda başlıca iki öge ön plana çıkmaktadır; insan ve bilgi. Bu iki ögeyi bir araya getirebilen ekonomiler kalkınma yarışında diğerlerine göre daha avantajlı duruma geleceklerdir. Bir yandan insanın siyasal, hukuksal ve sosyal alanda birey olarak önemi, diğer yandan da iyi eğitilmiş, bilgi teknolojilerini kullanabilen, üretkenliği yüksek, nitelikli işgücü olarak insan ögesinin kalkınma sürecindeki rolü artmaktadır. O halde bu iki ögeye ağırlık veren kalkınma stratejileri 21 inci yüzyılda başarılı olacaktır.

Gençlerin yükseköğretim talebinin karşılanması yanı sıra, zabitan ve gemi adamları yetiştirerek istihdama katkı sağlanması ve uluslararası standartlarda kaliteli zabıtlar yetiştirilerek dünya deniz ticaret filosuna kaliteli personel gönderilebilmesi amacıyla, Türk Deniz Eğitim Vakfı tarafından İstanbul’da “Piri Reis Üniversitesi” adında bir vakıf üniversitesinin kurulmasının ülkemizin yükseköğretimine önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tasarı bu amaçla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, Türk Deniz Eğitim Vakfı tarafından “Piri Reis Üniversitesi” adıyla İstanbul’da bir vakıf üniversitesi kurulması öngörülmektedir.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

21/1/2008

Esas No.: 1/490

Karar No.: 5

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 28/12/2007 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 9/1/2008 tarihinde tali komisyon olarak Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/490 esas numaralı “Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 17/1/2008 tarihinde yaptığı 24 üncü Birleşiminde; Hükümeti temsilen Millî Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik ile Millî Eğitim Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, Anayasanın 130 uncu maddesi hükmüne göre üniversiteler anacak kanunla kurulabilmektedir. Yükseköğretimin, eğitimin pahalı bir aşamasını oluşturması ve dolayısıyla Devletin bu alanda büyük miktarlarda maddi kaynak ayırmasını gerekli kılması karşısında, yine Anayasanın 130 uncu maddesi ile, kazanç sağlama amacına yönelik olmamak kaydıyla ve özel girişimciler hariç, vakıflar tarafından da yükseköğretim kurumlarının kurulabileceği hükme bağlanmıştır.

Yaşadığımız dünyanın özellikle 1980’li yıllardan sonra “küreselleşme” olarak adlandırılan çok hızlı bir değişim ve gelişim sürecine girdiği ve bu sürecin, başta ekonomi olmak üzere sosyal ve kültürel alanlarda çok etkili olduğu bir gerçektir. Böyle bir ortamda; ülkelerin kalkınma stratejileri açısından “insan” ve “bilgi” unsuru hemen öne çıkmakta; özellikle, iyi eğitilmiş ve teknolojiyi kullanabilen, üretkenliği yüksek nitelikli işgücünün kalkınma sürecindeki rolü giderek artmaktadır.

Bu bağlamda, bir ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişimini ortaya koyan temel göstergelerden biri de, bilgiyi insanla buluşturan işlevi nedeniyle yükseköğretimin o ülkede yaygın ve kolay erişilebilir bir kamu hizmeti haline getirilmesidir.

1/490 esas numaralı Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

Ülkemiz istihdamına katkı sağlanması ve dünya deniz ticaret filosuna uluslararası standartlarda kaliteli zabitan ve gemi adamları yetiştirilmesi amacıyla; İstanbul ilinde Türk Deniz Eğitim Vakfı tarafından, “Piri Reis Üniversitesi” adı altında bir vakıf üniversitesi kurulmasının,

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Ülkemizin beşeri sermayesinin oluşturulmasında üniversitelere son derece önemli görevlerin düştüğü, yeni üniversitelerin kurulmasıyla yükseköğretimde okullaşma oranı açısından dünya standartlarına ulaşılacağı,

- Üniversite sayısının artırılması kadar üniversitelerin akademik altyapılarının güçlendirilmesinin ve ihtiyaçlarının karşılanmasının da büyük önem arz ettiği,

- Üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizde, denizcilik ve tersanecilik sektöründe olumlu gelişmelerin yaşandığı; bu bağlamda kurulması öngörülen üniversitenin sektörün ihtiyaç duyduğu ara eleman, teknik eleman ve mühendisleri yetiştirerek, sektörde devam eden gelişmelere önemli katkılar sağlayacağı; ayrıca kurulacak üniversitenin adını ünlü Türk denizcisi Piri Reis’ten almasının da çok anlamlı olduğu,

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 97)

- Ülkemizin gemi inşa alanında büyük bir gelişme kaydettiği ve dünya sıralamasında dördüncü sıraya yükseldiği; bu durum da dikkate alınarak yeni kurulacak üniversitede mühendislik fakültesi altında bu alana yönelik bir bölümün açılması gerektiği,

- Türk Deniz Eğitim Vakfı ile İstanbul Deniz Ticaret Odası arasında gerekli koordinasyonun sağlanarak sektörün ihtiyaçlarına göre üniversite kontenjanlarının belirleneceği ve böylece kurulması planlanan üniversiteden mezun olanların işsizlik sorunu ile karşılaşmasının önleneceği,

- Bulundukları coğrafyanın şartları da dikkate alınarak, kurulması öngörülen üniversitelerin belirli alanlarda ihtisaslaşmalarının sağlanması gerektiği; böylece, o bölgenin ihtiyaç duyduğu elemanların temin edilmiş olacağı,

- Tasarının gerekçesi incelendiğinde, yükseköğretim alanındaki eksikliğin özel sektör eliyle kapatılmasına vurgu yapıldığının görüldüğü, oysa denizcilik tarihindeki yerimizden bahisle denizcilik sektörünün geliştirilmesine vurgu yapılmasının daha uygun olacağı,

- Denizcilik sektörünün yetişmiş eleman ihtiyacının karşılanmasında önemli bir fonksiyon üstlenecek olan üniversitede denizcilik fakültesinin de yer alması gerektiği; bu nedenle, Tasarıda yer alan denizcilik yüksekokulunun fakülteye dönüştürülebileceği,

- İstanbul'un nüfus yoğunluğunun hızla artması ve bu İl'de kurulacak yeni üniversitelerin nüfus yoğunluğunu daha da artıracak olması nedeniyle; yeni üniversitelerin İstanbul dışında kurulmasının bu yoğunluğun azalmasına olumlu katkıda bulunacağı,

- Hem genç nüfusumuzu eğitimi ve meslek sahibi kılarak ekonomimizin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştirmek, hem de üniversite sayısının azlığı nedeniyle gençlerimizin yurt dışındaki üniversitelere yönelmelerini ve eğitimlerini tamamladıktan sonra bulundukları ülkelerde kalmalarını önlemek açısından çeşitli vakıflarca yeni üniversiteler kurulmasının olumlu karşılandığı,

- Yükseköğretim Kurulunun Vakıf Üniversiteleri Raporunda da belirtildiği üzere, ülkemizdeki yükseköğretim öğrencilerinin yaklaşık yüzde dördünün vakıf üniversiteleri bünyesinde yer aldığı; ayrıca öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısının devlet üniversitelerinde ortalama 21, vakıf üniversitelerinde ise ortalama 12 olduğu; ancak, kimi vakıf üniversitelerinde bu sayının 36'ya kadar çıkabildiği,

- Halihazırda, üniversitelerimizdeki öğretim elemanlarının yüzde 9,4'ünün ve araştırma görevlilerinin ise yüzde 4,6'sının vakıf üniversitelerinde görev aldığı, bu durumun vakıf üniversitelerinin öğretim elemanı yetiştirme konusundaki yatırımlarının azlığını ve dolayısıyla isteksizliğini ortaya koyduğu,

- Vakıf üniversitelerinin finansman kaynaklarının; kurucu vakfın katkısı, öğrenci harçları ve devlet yardımlarından oluştuğu; vakıf üniversitelerinin gelir kalemleri incelendiğinde, öğrenci harçlarının payının yüzde 21 ile 95 arasında değiştiğinin görüldüğü, devlet yardımlarının ise teşvik uygulamaları kapsamında belirli ölçütler dahilinde dağıtıldığı,

- 2809 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile her üniversitede fen-edebiyat fakültesi kurulmasının zorunlu tutulması nedeniyle, ülkemizin ihtiyaçları ile örtüşmeyen şekilde fen-edebiyat fakültesinin açıldığı ve mezun verdiği; bu nedenle söz konusu Kanunda yer alan zorunluluğun kaldırılması gerektiği; yalnızca, yeni kurulacak üniversitede bulunması gereken fakülte sayısının belirtilmesinin yeterli olacağı,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından, Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Toplumsal dönüşümü sağlamak ve çağdaş uygarlığı yakalamak yolunda toplumumuzun, başta yükseköğretim olmak üzere genel anlamda eğitim ihtiyacının karşılanmasının büyük önem arz ettiği, bu doğrultuda devlet, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları eliyle eğitim hizmetlerini geliştirme çalışmalarının birlikte yürütülmesi gerektiği,

- Yükseköğretimde başarılı ve nitelikli bir eğitim verilebilmesi için üniversitelerin bilimsel araştırma imkanlarının artırılması kadar öğretim elemanı eksikliğinin giderilmesinin önemli olduğu, bu amaçla 2008 yılı içinde 5.000 araştırma görevlisinin daha alınması suretiyle araştırma görevlisi açığının kapatılmasının hedeflendiği; ayrıca geleceğin bilim insanları olabilecek başarılı öğrencilere TÜBİTAK tarafından yüksek tutarda burs imkanının sağlandığı,

- Denizcilik yüksekokulunun deniz adamı yetiştirmek amacıyla kurulduğu; fakültelerin daha ziyade teorik bilgi üzerine yoğunlaştığı; bu nedenle denizcilik yüksekokulunun fakülteye dönüştürülmesinin uygun düşmeyeceği; ayrıca yeni kurulacak mühendislik fakültesi altında denizcilik ve gemi inşası alanında ilgili bölümlerin açılacağı,

- Denizcilik, sağlık, hukuk gibi çeşitli alanlarda ihtisaslaşmış üniversitelerin kurulması suretiyle yükseköğretimde uzmanlaşmaya gidilmesinin, eğitim ile ülkenin kalkınma hedefleri arasında bağlantı kurulması açısından önemli katkılar sağlayacağı,

- Ülkedeki fen-edebiyat fakültelerinin yeterli sayıda olması ve ayrıca bu fakültelerin fizik, kimya, biyoloji ve matematik gibi bölümlerinden mezun olanların ihtiyacın çok üzerinde bulunmasından dolayı, yeni kurulacak bir üniversitede fen-edebiyat fakültesi bulunmasının yasal bir zorunluluk olmaktan çıkarılmasının doğru bir yaklaşım olacağı,

ifade edilmiştir.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerin ardından, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

- Yeni kurulacak üniversitelerde fen-edebiyat fakültesi bulunması zorunluluğunu kaldırarak, en az üç adet olmak üzere yalnızca ihtiyaç duyulan fakültelerin bulunmasına imkan sağlamak amacıyla; 2809 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin yürürlükten kaldırılmasını; (b) bendine “eğitim” ibaresinden önce “fen, edebiyat, fen-edebiyat” ibarelerinin eklenmesini; aynı fıkranın sonunda yer alan “Bulunur” ibaresinin “Bulunabilir” şeklinde değiştirilmesini ve fıkranın sonuna “Ancak, bir üniversitede en az üç fakültenin bulunması zorunludur” cümlesinin eklenmesini öngören bir düzenlemenin yeni çerçeve 1 inci madde olarak eklenmesi suretiyle,

- Çerçeve 1 inci maddesi; 2809 sayılı Kanuna eklenen Ek 94 üncü maddenin ikinci fıkrasının; “İdari Bilimler Fakültesi” şeklindeki (b) bendinin yazım hatasının giderilmesi amacıyla “İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi” olarak değiştirilmesi; yeni kurulacak üniversitede lisansüstü öğrenimin yapılmasını ve araştırma faaliyetlerinin yürütülebilmesini teminen “Fen Bilimleri Enstitüsünden” ve “Sosyal Bilimler Enstitüsünden” ibarelerinin yeni (e) ve (f) bentleri olarak eklenmesi, kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller doğrultusunda redaksiyona tabi tutulması ve madde numarasının 2 olarak teselsül ettirilmesi suretiyle,

- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin çerçeve 2 nci ve 3 üncü maddeleri; 3 ve 4 üncü maddeler olarak aynen,

kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Sait Açıba
Afyonkarahisar

Başkanvekili
M. Altan Karapaşaoğlu
Bursa

Sözcü
Hasan Fehmi Kinay
Kütahya

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 97)

Kâtip	Üye	Üye
<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>	<i>Necdet Ünüvar</i>	<i>Halil Aydoğan</i>
Isparta	Adana	Afyonkarahisar
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Zekai Özcan</i>	<i>Mehmet Günel</i>	<i>İsmail Özgün</i>
Ankara	Antalya	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Osman Sali</i>	<i>Cahit Bağcı</i>	<i>Emin Haluk Ayhan</i>
Balıkesir	Çorum	Denizli
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Yüksel</i>	<i>Necdet Budak</i>	<i>Esfender Korkmaz</i>
Denizli	Edirne	İstanbul
Üye	Üye	Üye
Mustafa Özyürek	<i>Bülent Baratalı</i>	<i>İbrahim Hasgür</i>
İstanbul	İzmir	İzmir
(İmzada bulunamadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>Harun Öztürk</i>	<i>Tuğrul Yemişçi</i>	<i>Mustafa Özbayrak</i>
İzmir	İzmir	Kırıkkale
Üye	Üye	Üye
<i>Muzaffer Baştopçu</i>	<i>Mustafa Kalaycı</i>	<i>Ferit Mevlüt Aslanoğlu</i>
Kocaeli	Konya	Malatya
Üye	Üye	Üye
<i>Ömer Faruk Öz</i>	<i>Erkan Akçay</i>	<i>Ali Er</i>
Malatya	Manisa	Mersin
Üye	Üye	Üye
Gürol Ergin	<i>Münir Kutluata</i>	<i>M. Mustafa Açıklan</i>
Muğla	Sakarya	Sivas
(İmzada bulunamadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>Hasip Kaplan</i>	<i>Faik Öztrak</i>	<i>M. Akif Hamzaçebi</i>
Şırnak	Tekirdağ	Trabzon
	Üye	Üye
	<i>Kerem Altun</i>	<i>Abdulkadir Akgül</i>
	Van	Yozgat

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TEŞKİLATI
KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Piri Reis Üniversitesi

EK MADDE 94- İstanbul’da Türk Deniz Eğitim Vakfı tarafından 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlerine tabi olmak üzere, kamu tüzel kişiliğine sahip Piri Reis Üniversitesi adıyla bir vakıf üniversitesi kurulmuştur.

Bu üniversite, Rektörlüğe bağlı olarak;

- a) Fen-Edebiyat Fakültesinden,
 - b) İdari Bilimler Fakültesinden,
 - c) Mühendislik Fakültesinden,
 - d) Denizcilik Yüksekokulundan,
- oluşur.”

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TEŞKİLATI
KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) bendi yürürlükten kaldırılmış, (b) bendine “eğitim” ibaresinden önce gelmek üzere “fen, edebiyat, fen-edebiyat” ibareleri eklenmiş, sonunda yer alan “Bulunur” ibaresi “Bulunabilir” şeklinde değiştirilmiş ve sonuna “Ancak, bir üniversitede en az üç fakültenin bulunması zorunludur” cümlesi eklenmiştir.

MADDE 2 - 2809 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Piri Reis Üniversitesi

EK MADDE 94- İstanbul’da Türk Deniz Eğitim Vakfı tarafından 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun vakıf yükseköğretim kurumlarına ilişkin hükümlerine tabi olmak üzere, kamu tüzel kişiliğine sahip Piri Reis Üniversitesi adıyla bir vakıf üniversitesi kurulmuştur.

Bu üniversite, Rektörlüğe bağlı olarak;

- a) Fen-Edebiyat Fakültesinden,
 - b) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden,
 - c) Mühendislik Fakültesinden,
 - d) Denizcilik Yüksekokulundan,
 - e) Fen Bilimleri Enstitüsünden,
 - f) Sosyal Bilimler Enstitüsünden,
- oluşur.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Adalet Bakanı

M. A. Şahin

Dışişleri Bakanı

A. Babacan

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

M. Başesgioğlu

Devlet Bakanı

M. Şimşek

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

F. Çelik

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

N. Ekren

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

Devlet Bakanı

M. S. Yazıcıoğlu

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. Z. Çağlayan

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 97)